

Secció III. Altres disposicions i actes administratius

CONSELL INSULAR DE MENORCA

10155

Acord del Ple del Consell Insular de Menorca de 16 d'octubre de 2023, relatiu a la declaració d'excepcionalitat per cobrir necessitats urgents i inajornables per a la dotació de personal cuidador a les residències i al centre de dia per a persones amb discapacitat a Trepucó del CIM (exp. 6200-2023-000003)

Antecedents

La Residència de Trepucó és el servei residencial del Consell Insular de Menorca que ofereix atenció integral a les persones amb discapacitat intel·lectual amb diferents graus de dependència i que acull també persones amb alteracions importants de la conducta, que conviu a la vegada amb el servei d'estades diürnes. El centre assistencial de Trepucó disposa de la corresponent autorització i està inscrit en el Registre de centres de serveis socials amb el número 7/54.

A la residència, al llarg del temps, s'ha produït no només un increment del nombre d'usuaris sinó també del temps d'atenció que necessiten, així com un canvi en les necessitats d'aquests usuaris, ja que alguns són persones amb greus problemàtiques conductuals.

De fet, fins a l'any 2012 el Centre Residencial de Trepucó estava dirigit a un perfil de persones amb discapacitat intel·lectual greu, però a partir del 2012 hi ingressen de manera urgent diferents casos de persones amb discapacitat intel·lectual greu i trastorns de conducta, que a més són persones d'una franja d'edat molt més jove de l'habitual. També comencen a tornar a l'illa usuaris que estaven a diferents centres especialitzats, perquè tant els ajuntament com el Consell Insular veïen inassolibles les despeses econòmiques que suposava mantenir-los en els esmentats centres, a més del desarrelament familiar que això suposava.

Al llarg dels anys, el perfil dels usuaris ha seguit canviant i a dia d'avui ha passat a un perfil molt diferent i molt més dependent. La presència de greus problemes de comunicació, amb molt baixa tolerància a la frustració i alta sensibilitat als estímuls externs, dona lloc a una situació de constants brots d'agressivitat d'alta intensitat, que generen alhora ansietat a la resta d'usuaris i es creen així situacions molt conflictives amb més d'un brot al mateix temps.

L'informe de la directora de Serveis d'Atenció a Persones amb Discapacitat del CIM de data 3/10/2023 concreta aquesta evolució dels perfils d'usuaris, els canvis realitzats per adaptar-se a la nova situació i les dificultats per atendre les noves demandes i necessitats del servei pel seu important increment d'exigència.

Així mateix, justifica i motiva la necessitat d'incrementar la ràtio del personal cuidador prevista al Decret 86/2010, de 25 de juny, que estableix, entre d'altres, les ràtios per als centres residencials i centres d'estades diürnes per a persones amb discapacitat, fins a 30 auxiliars cuidadors. Manifesta que no garantir la ràtio plantejada podria obligar com a alternativa a traslladar usuaris a altres centres fora de l'illa. No obstant això, l'elevat cost, les grans llistes d'espera i de llarga durada per accedir-hi i el desarrelament, que podria provocar greus danys morals i psicològics a les mateixes persones usuàries i els seus familiars, no recomanen aquesta opció.

El Decret 86/2010, de 25 de juny, estableix, entre d'altres, les ràtios per als centres residencials i centres d'estades diürnes per a persones amb discapacitat. Aquest decret estableix les ràtios de professionals per centres per mòduls de 100 persones usuàries, motiu pel qual quan es trasllada aquesta proporció a centres petits i dispersos (com Trepucó) fa que resultin unes ràtios totalment insuficients per garantir uns serveis públics suficients i de qualitat en segons quins tipus de serveis o centres.

A tall d'exemple, quan les ràtios de professionals per centres amb 100 persones usuàries regulades pel Decret 86/2010 les traslladam a Trepucó (Residències - 23 places i Centre d'Estades Diürnes - 10 places. En total 33 places), resulta que a Trepucó li correspondrien 14,11 places de professionals cuidadors, quan a centres de 100 persones usuàries correspondrien 44 professionals cuidadors.

Tot i així, en el pressupost del 2023 del Consell Insular de Menorca (que incorpora la plantilla insular), aprovat de forma definitiva en data 24 de gener de 2023, amb la publicació al BOIB núm. 11, en el programa 23135 Residències i Centre de Dia per a persones amb discapacitat, hi ha 30 places d'auxiliar cuidador per atendre la residència i el centre d'estades diürnes de Trepucó, de les quals l'agost 2023 n'hi havia 26 de cobertes.

Atesa aquesta discordança, el Departament de Benestar Social del CIM, assumint la potestat reglamentària en el nostre àmbit, treballa amb el Reglament de ràtios dels serveis de residència i del servei d'estades diürnes de la Xarxa pública d'atenció a les persones amb discapacitat de l'illa de Menorca amb la finalitat de donar resposta a la discordança que es planteja en el Decret 86/2010 amb les ràtios per a centres o serveis

petits amb diversitat de necessitats a atendre, als efectes de garantir unes dotacions mínimes suficients i de qualitat, i el Reglament de règim intern del servei de residència i del servei d'estades diürnes per a persones amb discapacitat intel·lectual de Trepucó del CIM, per donar resposta a la nova realitat del servei que planteja la seva directora a l'informe de data 3/10/2023.

De les 30 places d'auxiliar cuidador per atendre la residència i el centre d'estades diürnes de Trepucó, que figuren al pressupost del 2023 del CIM al programa 23135 Residències i Centre de Dia per a persones amb discapacitat, segons consta a la nota d'intervenció núm. 17/2023 de 2/08/2023, arran de la proposta de nomenament de 3 funcionaris interins auxiliars cuidadors a Trepucó per acumulació de tasques, es disposava de 26 llocs de personal cuidador efectivament ocupats. En aquest sentit, la intervenció considera que —conformement a les ràtios normativament establerts (14,11)— no es produiria l'excepcionalitat, urgència i inajornabilitat requerida per la normativa vigent per contractar personal temporal, ni nomenar personal estatutari temporal o personal funcionari interí.

D'altra banda, la mateixa nota d'intervenció núm. 17/2023 indica que convindria aclarir mitjançant un acord del Ple insular l'excepcionalitat per cobrir necessitats urgents i inajornables del personal cuidador a les residències i centre de dia del CIM per a persones amb discapacitat a Trepucó. Mentrestant, proposava com a solució transitòria fiscalitzar favorablement, conformement a l'informe SGP 2023/126BIS, de data 28.07.2023, el nomenament de 3 funcionaris interins per acumulació de tasques, adscrits al centre assistencial de Trepucó, inicialment per un període 3 mesos, prorrogable (fins a 9 mesos) en el supòsit que durant el període inicial no s'hagi produït l'esmentat acord plenari.

Normativa d'aplicació

El Consell Insular té com a competències pròpies en matèries de «serveis socials i assistència social; desenvolupament comunitari i integració; política de protecció i atenció a persones dependents; complements de la Seguretat Social no contributiva; voluntariat social; polítiques d'atenció a les persones i als col·lectius en situació de pobresa i necessitat social». (art. 70.4 EAIB).

Així mateix, d'acord amb l'article 72.1 EAIB els consells insulars disposen de la capacitat reglamentària de les competències que tenen a atribuïdes com a pròpies.

Anteriorment a la reforma de l'Estatut d'autonomia de les Illes Balears del 2007, mitjançant la Llei 14/2001, de 29 d'octubre, d'atribució de competències als consells insulars en matèria de Serveis Socials i Seguretat Social, es van concretar una sèrie de competències a transferir. Concretament, l'article 9 determina les competències, funcions i serveis que es transfereixen als consells insulars en matèria de gestió de les prestacions i serveis socials del sistema de la seguretat social. Entre les funcions que es transfereixen està: «la creació i el manteniment de centres d'atenció a les persones amb minusvalidesa que ofereixin places residencials, per estades temporals o permanents, en el marc d'una assistència integral i continuada, a discapacitats físics, psíquics o sensorials». (art. 9.1.b).

Així mateix, l'article 10 determina que respecte dels centres i serveis dels quals els consells insulars es subroguen per l'exercici de les competències transferides, lis correspondrà a més de la prestació dels serveis socials que els corresponguin, el manteniment i la conservació ordinària de les instal·lacions i dels centres on es prestin aquests serveis, així com la seva gestió econòmica administrativa i de règim interior.

La llei 4/2009 de l'11 de juny, de Serveis Socials de les Illes Balears diu en el seu article 3.a) que s'ha de «millorar la qualitat de vida i promoure la normalització, la participació i la integració social, política, econòmica, laboral, cultural i educativa i de salut de totes les persones».

Dita llei en el seu article 3, d'objectius de les polítiques de serveis socials estableix, entre d'altres:

- Millorar la qualitat de vida i promoure la normalització, participació i la integració social, política, econòmica, laboral, cultural i educativa i de salut de totes les persones.
- Prevenir i atendre les situacions de vulnerabilitat de les persones i dels grups en risc d'exclusió social.
- Afavorir la igualtat efectiva de les persones, eliminant discriminacions per raó de sexe, discapacitat, o per qualsevol altra condició o circumstància personal o social arbitrària, impulsant polítiques d'integració laboral per a les persones amb qualsevol tipus de discapacitat.

L'article 4, de principis rectors dels serveis socials, estableix, entre d'altres, que el sistema públic de serveis socials es regeix per:

- Principi de descentralització i desconcentració, de manera que els consells insulars, les mancomunitats i els municipis han d'aproximar tant com sigui possible els serveis a la ciutadania, mitjançant la zonificació territorial i la descentralització.
- Globalitat. Aquest principi s'entén com la prestació de serveis integrals per cobrir les necessitats socials en els aspectes de prevenció, atenció, promoció i inserció.
- Atenció personalitzada. Els serveis socials han d'assegurar una atenció personalitzada mitjançant la valoració integral de la situació personal, familiar i comunitària de la persona usuària.

L'esmentada llei, al seu art. 6.a) considera com a prioritària l'atenció a persones amb discapacitat física, psíquica o sensorial.

A l'article 9 es refereix a drets específics de les persones usuàries dels serveis residencials, citant, entre d'altres:

- Dret a rebre una atenció personalitzada d'acord amb les seves necessitats específiques, des d'una perspectiva interdisciplinària, per aconseguir un desenvolupament adequat.
- Dret a no ser sotmès a cap tipus d'immobilització o de restricció física o tractament farmacològic sense la seva autorització, amb l'excepció que hi hagi perill imminent per a la seguretat física de la persona usuària o de terceres persones o que hi hagi prescripció facultativa, en ambdós casos sota supervisió.

Així mateix, en el seu art. 18.c) diu que s'ha d'oferir un tractament especialitzat a les persones que no puguin atendre els serveis comunitaris corresponents.

Per altra banda, l'article 37, de competències dels consells insulars estableix que correspon, entre d'altres:

- Desenvolupar els serveis socials especialitzats.
- Crear, organitzar i gestionar els centres o serveis que per la seva naturalesa i característiques tinguin caràcter insular o supramunicipal.

El Reial Decret Legislatiu 1/2013, de 29 de novembre, pel que s'aprova el text refós de la Llei General de drets de les persones amb discapacitat i de la seva inclusió social, estableix, en el seu article 13, la necessitat d'una atenció integral. Diu així:

«Article 13. Apartats 1 i 4: Atenció integral.

1. S'entén per atenció integral els processos o qualsevol altra mesura d'intervenció dirigits al fet que les persones amb discapacitat adquireixin el seu màxim nivell de desenvolupament i autonomia personal, i a aconseguir i mantenir la seva màxima independència, capacitat física, mental i social, i la seva inclusió i participació plena en tots els aspectes de la vida, així com l'obtenció d'una ocupació adequada.

4. Les administracions públiques vetllaran pel manteniment d'uns serveis d'atenció adequats, mitjançant la coordinació dels recursos i serveis d'habilitació i rehabilitació en els àmbits de la salut, l'ocupació, l'educació i els serveis socials, amb la finalitat de garantir a les persones amb discapacitat una oferta de serveis i programes pròxima, en l'entorn en el qual es desenvolupi la seva vida, suficient i diversificada, tant en zones rurals com urbanes».

L'article 60 referent al personal dels diferents serveis d'atenció a les persones amb discapacitat, estableixen:

«Article 60. Personal especialitzat.

1. L'atenció i prestació dels serveis que requereixen les persones amb discapacitat en el seu procés de desenvolupament personal i inclusió hauran d'estar orientades, dirigides i realitzades per personal especialitzat.

2. Aquest procés, per la varietat, amplitud i complexitat de les funcions que abasta exigeix el concurs d'especialistes de diferents àmbits que hauran d'actuar conjuntament com a equip multiprofessional».

L'article 68, de contingut de les mesures d'acció positiva i mesures d'igualtat d'oportunitats, diu:

«1. Les mesures d'acció positiva podran consistir en suports complementaris i normes, criteris i pràctiques més favorables. Les mesures d'igualtat d'oportunitats podran ser ajudes econòmiques, ajudes tècniques, assistència personal, serveis especialitzats i ajudes i serveis auxiliars per a la comunicació.

Aquestes mesures tindran naturalesa de mínims, sense perjudici de les mesures que puguin establir les comunitats autònomes en l'àmbit de les seves competències.

2. En particular, les administracions públiques garantiran que les ajudes i subvencions públiques promoguin l'efectivitat del dret a la igualtat d'oportunitats de les persones amb discapacitat així com les persones amb discapacitat que viuen habitualment en l'àmbit rural».

El Decret 86/2010, de 25 de juny, estableix, entre d'altres, les ràtios per als centres residencials i centres d'estades diürnes per a persones amb discapacitat. L'esmentat Decret ha estat modificat per les disposicions següents: Decret 54/2013, de 5 de desembre (BOIB núm. 169, de 7 de desembre de 2013); Decret 31/2016, de 27 de maig (BOIB núm. 67, de 28 de maig de 2016), i Decret Llei 12/2020, de 28 d'agost, pel qual es modifica el règim transitori per a la percepció de determinades prestacions establertes en el Decret Llei 10/2020, de 12 de juny, de prestacions socials de caràcter econòmic de les Illes Balears, es modifica el Decret Llei 11/2020, de 10 de juliol, pel qual s'estableix un règim sancionador específic per fer front als incompliments de les disposicions dictades per pal·liar els efectes de la crisi ocasionada per la COVID-19, i es modifiquen les exigències de personal en les residències de persones grans per atendre les conseqüències de la pandèmia de la COVID-19 (BOIB núm. 150, de 29 d'agost de 2020).

La Llei 31/2022, de 23 de desembre, de Pressupostos Generals de l'Estat per a 2023, estableix a l'article 20 cinquè que *no es podrà contractar personal temporal, ni realitzar nomenaments de personal estatutari temporal i de personal funcionari interí excepte en casos **excepcionals** i per cobrir necessitats **urgents i inajornables**, en els supòsits i d'acord amb les modalitats previstes pel text refós de la Llei de l'Estatut dels Treballadors, en la seva redacció donada per Reial Decret-Llei 32/2021, de 28 de desembre, el text refós de la Llei de l'Estatut Bàsic de l'Empleat Públic, en la seva redacció donada per la Llei 20/2021, de 28 de desembre, així com en la resta de normativa aplicable.*

El pressupost del 2023 del Consell Insular de Menorca (que incorpora la plantilla insular), aprovat de forma definitiva en data 24 de gener de 2023, amb la publicació al BOIB núm 11, al programa 23135 Residències i Centre de Dia per a persones amb discapacitat hi ha 30 places d'auxiliar cuidador, cosa que va implicar crear-ne 4 de noves envers la dotació anterior.

Atès l'informe de la Directora de Serveis d'Atenció a Persones amb Discapacitat del CIM de data 3/10/2023, sobre l'evolució dels perfils d'usuaris de la Residència i Centre d'Estades Diürnes de Trepucó, els canvis realitzats per adaptar-se a la nova situació, i les dificultats per atendre les noves demandes i necessitats del servei degut al important increment d'exigència.

El Ple en sessió de caràcter ordinari de data 16 d'octubre de 2023 adoptà per unanimitat els acords següents:

Primer. Aprovar la declaració d'excepcionalitat per cobrir necessitats urgents i inajornables del personal cuidador a les residències i centre de dia del CIM per a persones amb discapacitat a Trepucó, fins a la cobertura màxima de les 30 places d'auxiliars cuidadors/es previstes en el vigent pressupost general 2023 del Consell Insular de Menorca, per complir així l'article 20 cinquè de la Llei 31/2022, de 23 de desembre, de pressupostos generals de l'Estat per a 2023, i poder contractar personal funcionari interí d'acord amb el Text refós de la Llei de l'Estatut bàsic de l'empleat públic, en la seva redacció donada per la Llei 20/2021, de 28 de desembre, així com la resta de normativa aplicable, fins a la seva consolidació prevista amb l'aprovació definitiva del nou Reglament de ràtios dels serveis de residència i del servei d'estades diürnes de la Xarxa pública d'atenció a les persones amb discapacitat de l'illa de Menorca i el nou Reglament de règim intern del servei de residència i del servei d'estades diürnes per a persones amb discapacitat intel·lectual de Trepucó del CIM.

Segon. Notificar la present resolució a la cap de Serveis d'Atenció a Persones amb Discapacitat del CIM i a la cap del Servei de Gestió de Persones del CIM.

Tercer. Publicar la present resolució en el *Butlletí Oficial de les Illes Balears*, d'acord amb l'article 45.1 a de la Llei 39/2015, d'1 d'octubre, del procediment administratiu comú de les administracions públiques.

Maó, 26 d'octubre de 2023

Per delegació del president,

La secretària

Rosa Salord Olèo

(DP 129/2023, de 27 de juliol)

(Boib núm. 106, de 29 de juliol de 2023)

